

*Фантастичний світ творів Жуля Верна
крізь призму перекладу*

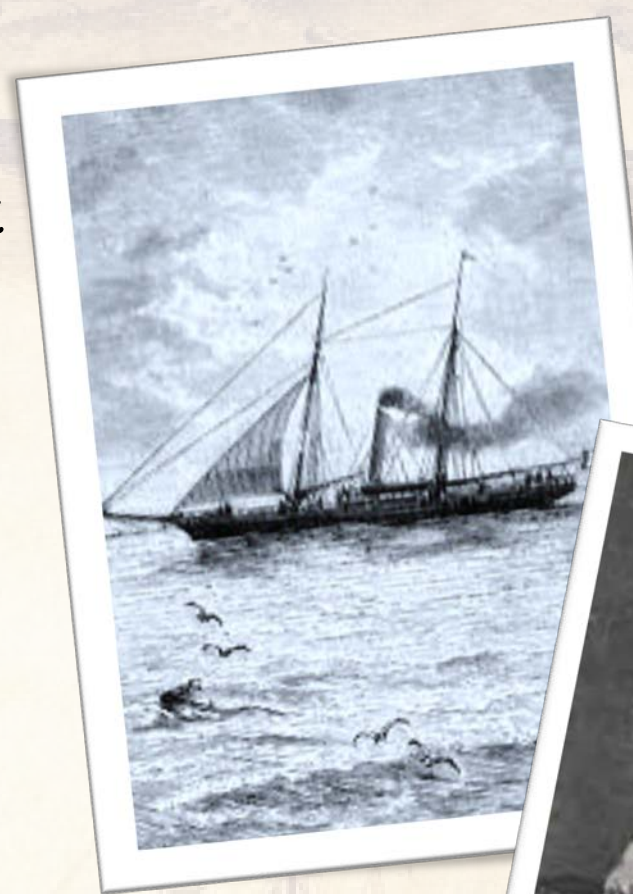

*Укладання та оформлення
Великодні Т. В.*

Жуль Габрієль Верн (фр. Jules Gabriel Verne; 8 лютого 1828 – 24 березня 1905) – французький письменник, автор пригодницьких романів, один із основоположників жанру наукової фантастики.

Зацікавлення подорожами та пригодами виникли у Ж. Верна ще в дитинстві. Влітку він разом із молодшим братом Полем (Paul Verne; 1829–1897), майбутнім морським офіцером, капітаном та альпіністом, часто подорожував берегами річки Луари і роздивлявся торгові судна, що пропливали повз Шантене – передмістя Нанта, де його батько придбав дачу. Жуля надихали цікавили розповіді рідного дядька Прудена Аллота (Prudent Allotte), котрий здійснив навколосвітнє плавання.

Одинадцятирічний Ж. Верн таємно від батьків влаштувався юнгою на трищоглову шхуну «Коралі», яка вирушала до Індії. Власне, до цієї казкової країни він і хотів потрапити. На щастя, батько встиг на пароплав, на якому йому вдалося наздогнати шхуну та зняти з неї хлопця. Поді Жуль пообіцяв батькові, що надалі подорожуватиме лише у мріях.

Жуль Верн у дитинстві

Жуль Верн. 1850 р.

Жуль Верн. 1854 р.

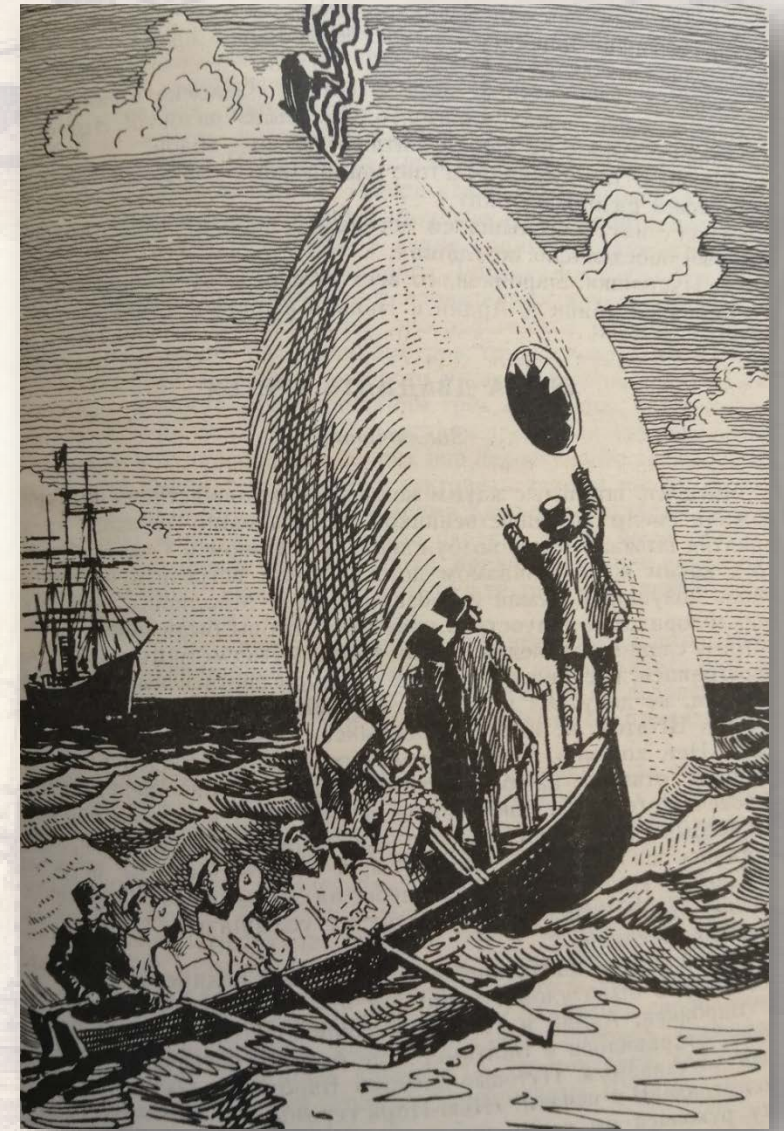
З того часу Жуль Верн старанно вчився, багато читав, пильно стежив за розвитком науки. Він вивчав латинську та грецьку мови, риторичку, фізику, хімію, біологію, географію, астрономію, етнографію тощо.

Ж. Верн отримав юридичну освіту, на якій наполягав батько-адвокат. Однак Жуль так і не розпочав адвокатську практику, адже під час навчання став писати літературні твори (п'єси, оповідання, комедії). Перша його п'єса «Зламани соломинки» з успіхом була поставлена в 1850 р. З тих пір Ж. Верн випробував безліч професій, але не переставав писати.

За 55 років літературної діяльності Ж. Верн написав 66 романів, 20 повістей, 30 п'єс та десяток науково-популярних робіт. Багато передбачень у творах Ж. Верна стали дійсністю. Його ім'ям названо кратер на Місяці та космічний безпілотний вантажний корабель.

Твори Ж. Верна перекладені 150 мовами. За кількістю перекладів Ж. Верн досі займає друге місце у світі, поступаючись першістю королеві детективного жанру Агаті Крісті.

У Науковій бібліотеці Одеського національного університету імені І. І. Мечникова зберігаються видання творів Жуля Верна перекладені з французької мови відомими чи анонімними митцями: українськими (Н. Янко-Триницька, З. Білоусова, А. Пахаревський, Н. Пихова, Марко Вовчок, Н. Романович-Ткаченко, Н. Ходкевич, Р. Шерещенко, О. Варавва, К. Довгань, Д. Лисиченко, П. Бутович, В. Жюно тощо), польськими (А. Дуніновська, Й. Белейовська, М. Данішевська) та португальськими.

Ілюстрація з роману Ж. Верна
«Із Землі на Місяць»

Першим надрукованим твором Ж. Верна став роман *«П'ять тижнів на повітряній кулі»* (фр. «Cinq semaines en ballon», 1863). Автор описує експедицію трьох британських мандрівників на повітряній кулі над Африкою, в якій їм належить зіткнутися з місцями досі недослідженими європейцями. Ж. Верн безпомилково напророкував місцезнаходження тоді ще не відкритих джерел Нілу. Успіх книги перевершив усі сподівання й ознаменував народження «роману про науку».

Роман був перекладений багатьма мовами світу. У Науковій бібліотеці Одеського національного університету зберігається видання роману під назвою *«П'ять тижнів на аеростаті»*, який перекладала українською мовою славіст та перекладач Надія Олександрівна Янко-Триницька (1908-1987) для київського видавництва «Час». Книга вийшла у 1929 р.

Верн Ж. П'ять тижнів на аеростаті / пере. з фр. мови Н. Янко-Триницької. – Київ : Час, 1929.

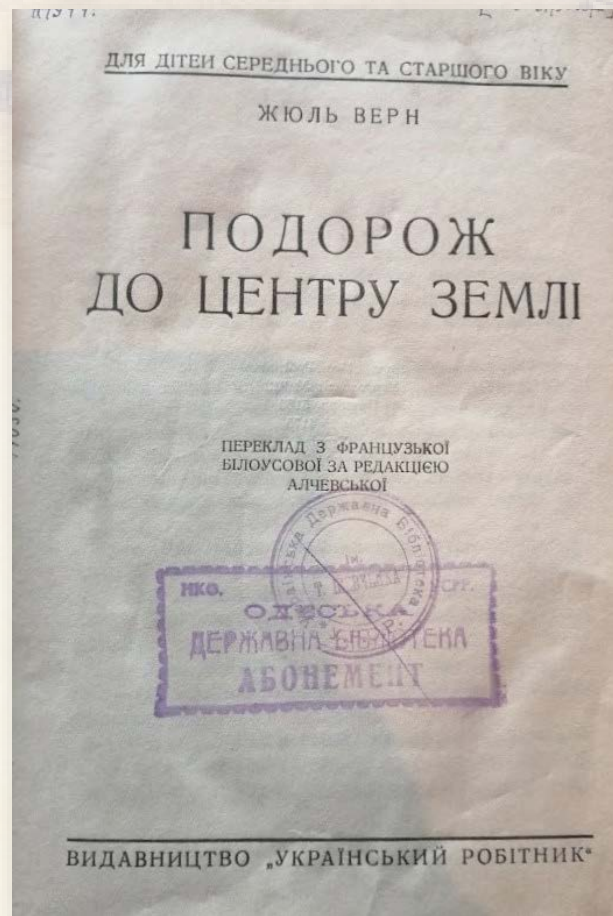
Джерелом натхнення для написання пригодницького роману *«Подорож до центру Землі»* (фр. «*Voyage au centre de la Terre*») став загальний інтерес до геології, палеонтології та теорії еволюції. Ймовірно, ідея твору виникла після бесіди Ж. Верна з геологом Сент-Клер Девілем, який вважав, що вулкани Європи сполучені між собою підземними тунелями. Науковим підґрунтям стала гіпотеза американського геолога Джона Клейва Симмерса про те, що Земля складається з п'яти вкладених одна в одну сфер. Літературним джерелом натхнення став роман Жорж Санд *«Лаура, або Подорож у кристалі»*.

Роман *«Подорож до центру Землі»* вперше вийшов у 1864 р. За 10 років після публікації твору, письменник Леон Дельма подав на Ж. Верна позов до суду, вимагаючи 10000 франків за плагіат. Він стверджував, що під псевдонімом Рене де Понжест у 1863 р. видав роман *«Голова Мінерви»*, сюжет якого Ж. Верн начебто переробив для *«Подорожі до центру Землі»*. Однак теми криптограм і підземних подорожей були поширені в популярній літературі, тому плагіат було неможливо довести. Леон Дельма програв суд і мусив відшкодувати витрати на нього.

У Науковій бібліотеці зберігаються переклади роману «Подорожі до центру Землі» українською та польською мовами.

У 1928 р. у видавництві «Український робітник» вийшов роман українською мовою за редакцією Христини Данилівни Алчевської у перекладі З. Білоусової.

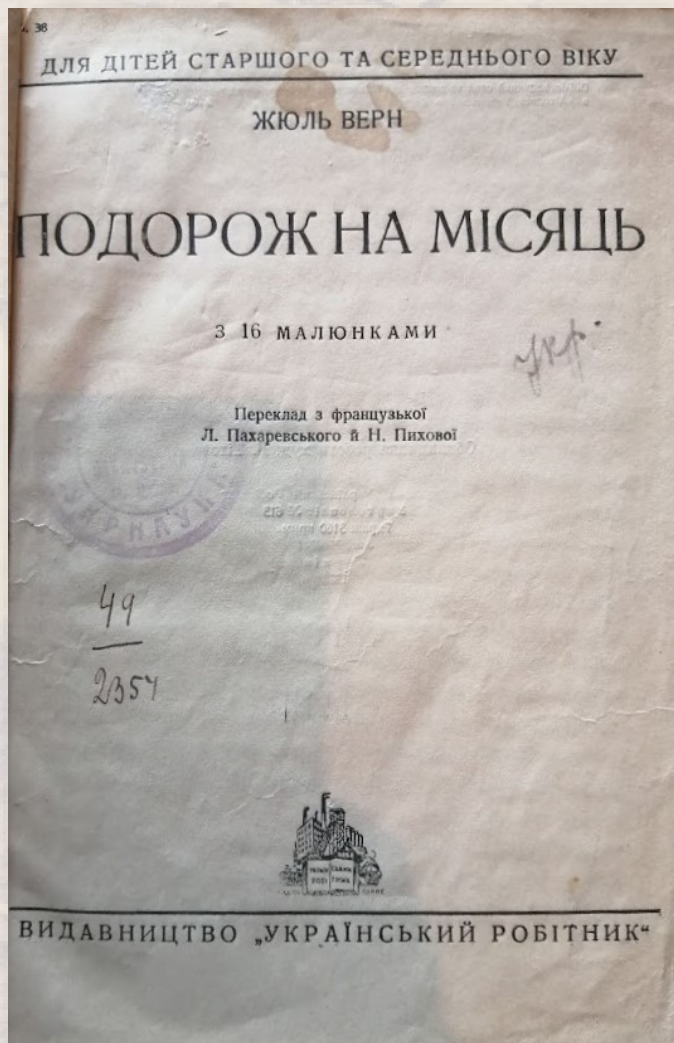
Переклад польською мовою здійснила Людмила Дуніновська (уродж. Бабянська; 1904-1973) – польська перекладачка французької та англійської літератури. Вона володіла 9 мовами. Людмилу називали «баронесою Іке-Дуніновською». Після загибелі чоловіка у Катині вона переїхала до Варшави. Коли закінчилась II світова війна, Л. Дуніновська стала перекладачем книг. Переклад роману Ж. Верна вийшов у 1959 р. у видавництві «Наша книгарня».

Верн Ж, Подорож до центру Землі / пер. з фр. Білоусової, за ред. Х. Алчевської. – Харків : Український робітник, 1928.

Vern J. Wyprawa do wnętrza ziemi / przekł. L. Duninowską, il. D. Mróz. – Warszawa : Nasza księgarnia, 1959.

Верн Ж. Подорож на Місяць : з 16 малюнками / пер. з фр. Л. Пахаревського й Н. Пихової. – Харків : Український робітник, 1928. – (Для дітей старшого та середнього віку).

Роман Ж. Верна «Із Землі на Місяць» (фр. «De la Terre à la Lune») вперше вийшов у 1865 р. у видавництві П.-Ж. Етцеля. Роман про першу подорож людини на Місяць також увійшов у цикл «Незвичайні подорожі». Книга Ж. Верна започаткувала новий жанр у світовій літературі – наукову фантастику.

Прототипом героя Мішеля Ардана став друг письменника фотограф та повітроплавець Фелікс Надар (Félix Nadar; 1820-1910), котрий ввів письменника до гурту повітроплавців, серед яких були фізик Жак Бабіне та винахідник Гюстав Понтон д'Амекур. Завдяки цим знайомствам Ж. Верн зміг створити свій перший науково-фантастичний твір. Незважаючи на те, що розрахунки для книги Ж. Верна підготував відомий французький математик Анрі Гарсе, у ХХІ ст. технічна сторона роману виглядає малоімовірною.

У 1928 р. харківське видавництво «Український робітник» надрукувало роман Ж. Верна «Подорож на Місяць» українською мовою у перекладі Л. Пахаревського та Н. Пихової.

Леонід Андрійович Пахаревський (1883–1938?) – український письменник, актор, режисер, драматург, журналіст; чимало часу віддавав перекладацькій діяльності.

Твори Ж. Верна користувались великим попитом у всьому світі. Письменник надав ексклюзивне право перекладу своїх творів українській письменниці та перекладачці Марко Вовчок (Марія Олександрівна Вілінська; 1833-1907).

Перебуваючи в 1859-1867 рр. закордоном (Франція, Німеччина, Швейцарія, Італія), Марко Вовчок познайомилась з відомим паризьким видавцем і літератором П'єром-Жулем Етцелем (Pierre-Jules Hetzel; 1814-1886) та класиком пригодницької літератури Ж. Верном. П.-Ж. Етцель запропонував їй перекладати французьку прозу. Романи французьких сучасних їй авторів Марко Вовчок отримувала від видавця настільки швидко, що вони майже одночасно виходили і в Російській імперії, і у Франції.

П'єр-Жуль Етцель

Марко Вовчок

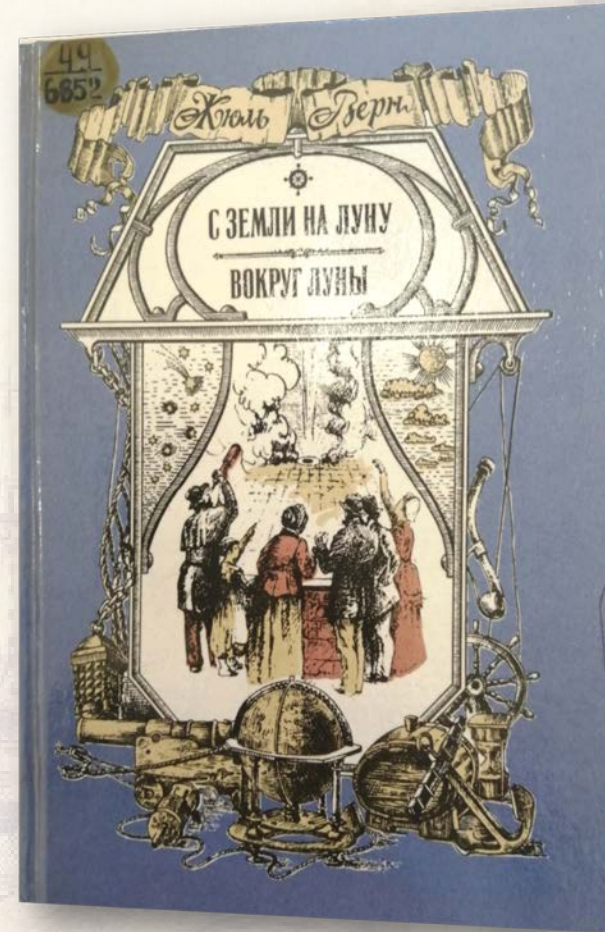
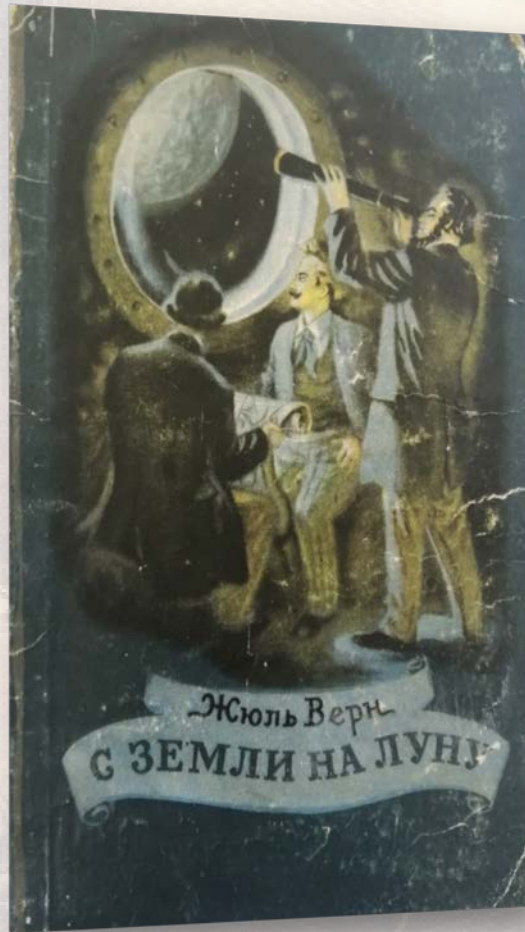
Жуль Верн

<https://coollib.com/6/266893-gennadiy-martovich-prashkevich-zhyul-vern/read>

Зображення з відкритих джерел

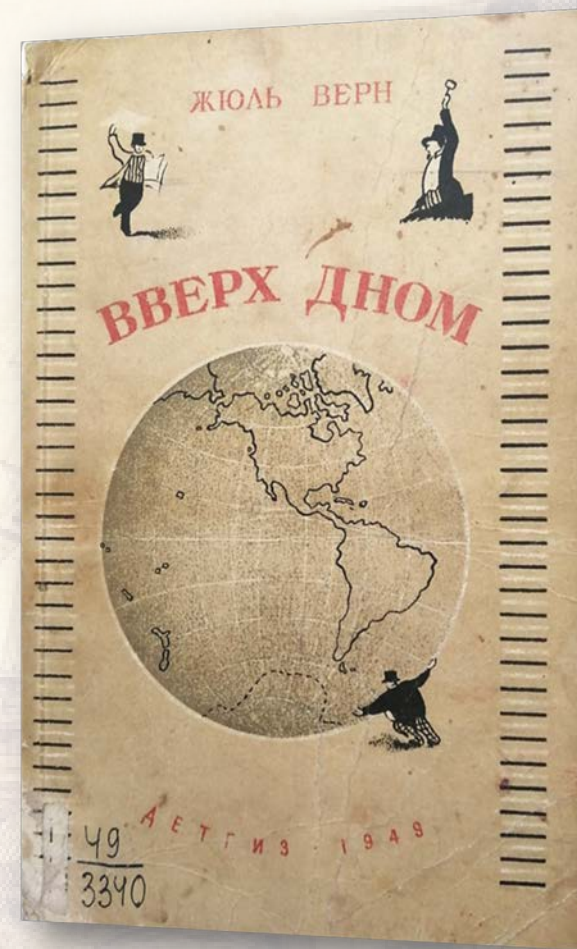
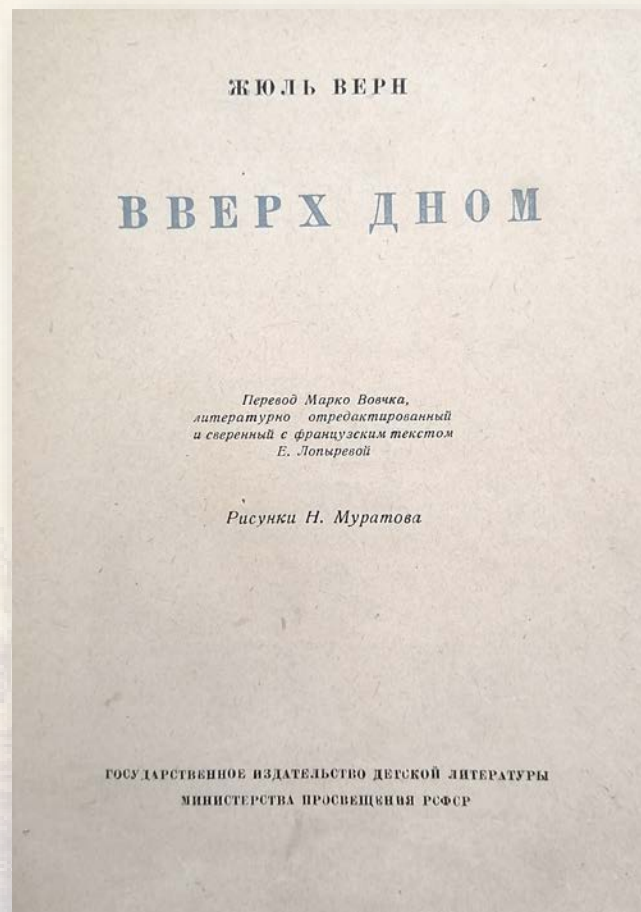
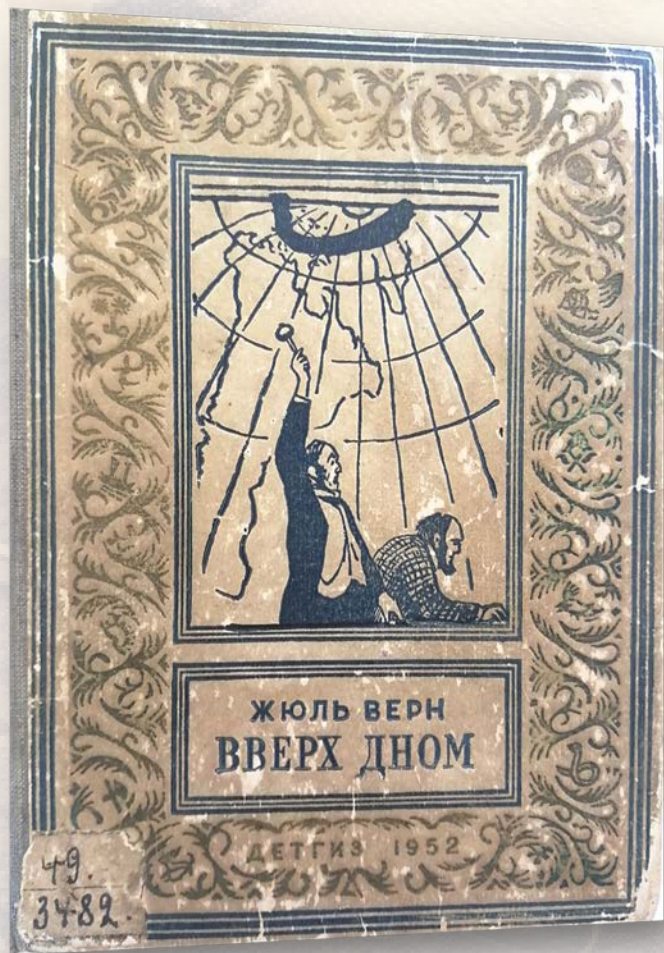
Протягом восьми років Марко Вовчок переклала з французької 15 романів Ж. Верна. У Науковій бібліотеці зберігаються видання перекладів роману «Із Землі на Місяць», «Навколо Місяця» та ін.

Науково-фантастичний роман **«Навколо Місяця»** (фр. *Autour de la Lune*) окремою книжкою вперше виданий у 1870 р. Книга продовжує розповідь про політ на Місяць, розпочатий у романі «Із Землі на Місяць». Описано пригоди трьох мандрівників (Імні Барбікен, капітан Ніколь і Мішель Ардан), які облетіли Місяць у снаряді, запущеного з величезної космічної гармати.

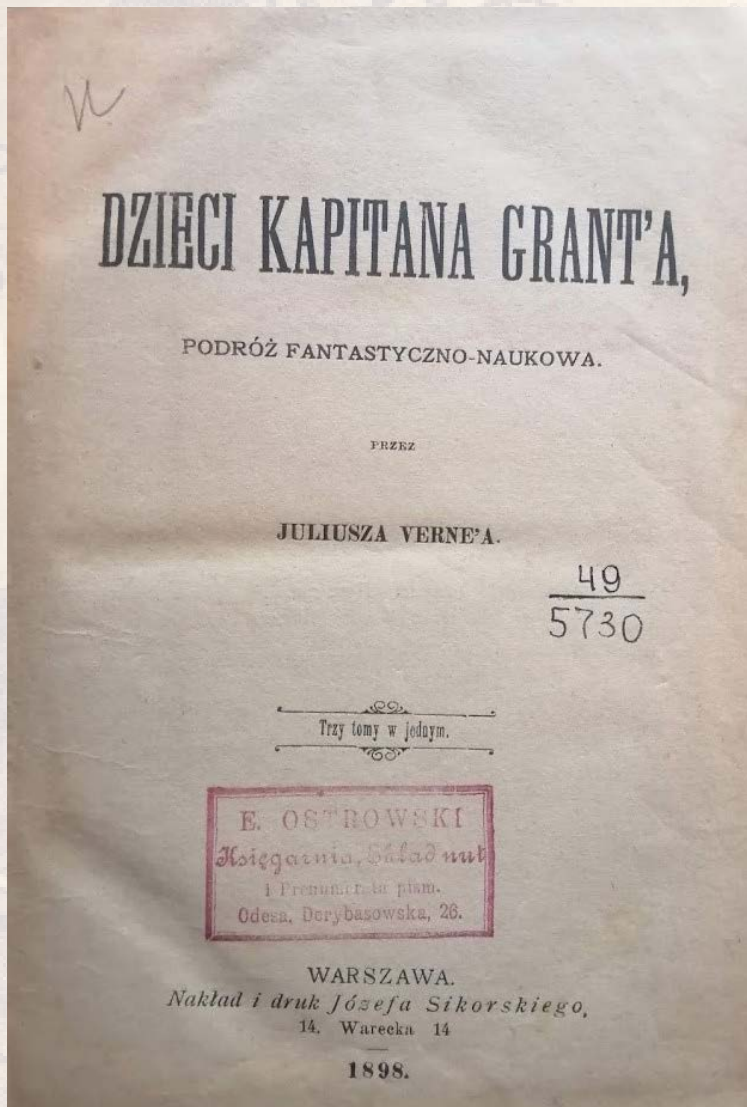

Романи В. Верна «Із Землі на Місяць» та «Навколо Місяця» у перекладах Марка Вовчка

Науково-фантастичний роман Ж. Верна «Вгору дном» (фр. *Sans dessus dessous*) – заключна частина трилогії про Гарматний клуб. Головний герой планує змінити вісь обертання Землі за допомогою пострілу з величезної гармати, щоб захопити землі навколо Північного полюса. Після виходу книги у 1889 р. роман було перекладено іншими мовами, насамперед, російською. Книги у перекладі Марка Вовчка містять ілюстрації відомого художника-графіка Миколи Євгеновича Муратова.

Роман В. Верна «Вгору дном» у перекладі Марка Вовчка

Пригодницький роман «*Діти капітана Гранта*» (фр. *Les Enfants du Capitaine Grant*) став першою книгою трилогії Ж. Верна, до якої входять також його пізніші романи «*Двадцять тисяч льє під водою*» та «*Шаємничий острів*», поєднані спільними персонажами. Окремим виданням роман «*Діти капітана Гранта*» вперше вийшов у 1867 р. у видавництві П.-Ж. Етцеля. Ще за життя автора книга була перекладена різними мовами. У Науковій бібліотеці, роман представлено польською (1898) та українською (1929, 1951, 1963) мовами.

Перший анонімний польський переклад з'явився частинами в «Газеті польській» («*Gazeta Polska*») у 1868 р., а у формі книги був опублікований в 1876 р. у видавництві Т. Стано та Ф. Стопелле (H. Stano i F. Stoppelle). У 1898 р. у варшавській друкарні Юзефа Сікорського (Józef Sikorski) було передруковано роман з «Газети польській».

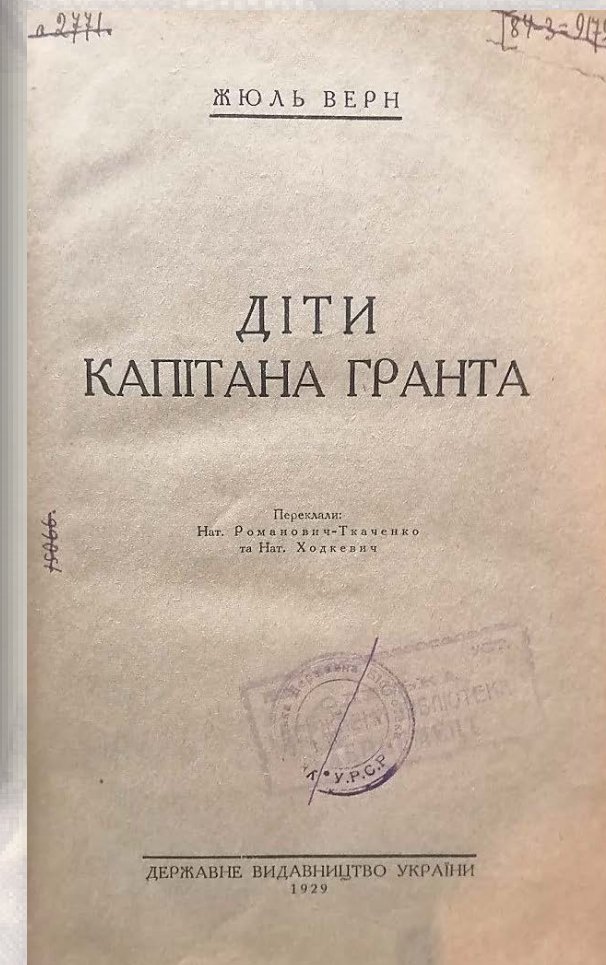
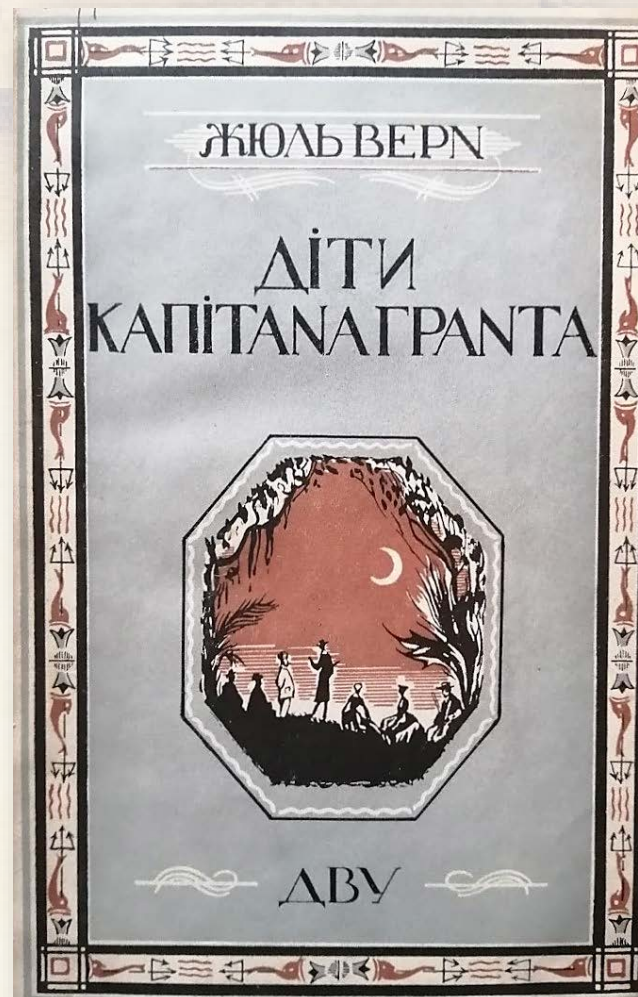
Verne J. Dziece kapitana Granta : podróż fantastyczno-naukowa : 3 t. w jednym / przez Juliusza Verne'a. — Warszawa : druk, J. Sikorskiego, 1898.

Над українським перекладом київського видання «ДВУ» 1929 р. працювали Н. Романович-Тікаченко спільно з Н. Ходкевич.

Наталя Данилівна Романович-Тікаченко (1884-1933) – українська письменниця та перекладачка; член літературної організації «Плуг». Вона працювала у Всенародній бібліотеці України при ВУАН, викладала українську мову в школі; перекладала літературні твори з англійської та французької мов.

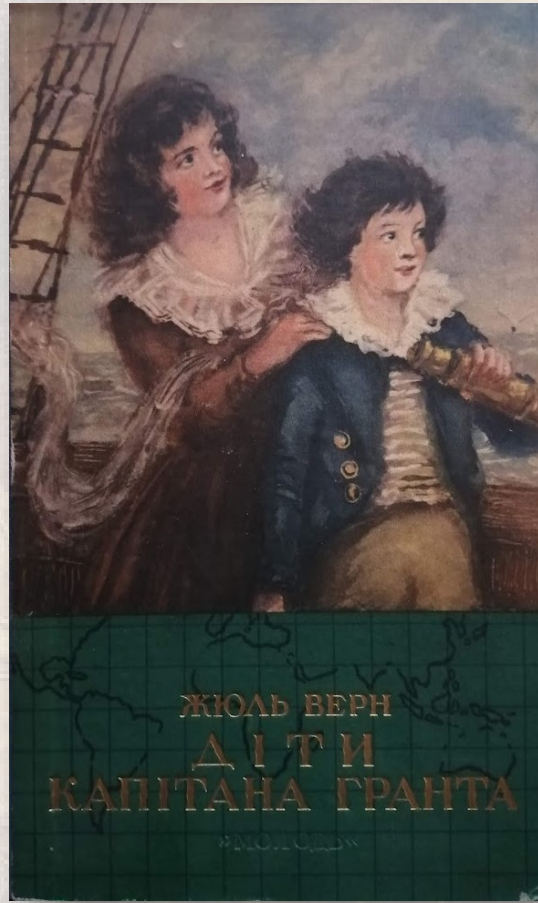
Наталя Михайлівна Тікаченко-Ходкевич (1904-?) – українська перекладачка, дочка Н. Романович-Тікаченко.

Обкладинка роботи Порфирія Дмитровича Жалка-Питаренка (1881-1949) – художника, живописця та графіка.

Верн Ж, Діти капітана Гранта / пер.: Н. Романович-Тікаченко, Н. Ходкевич. - Київ : ДВУ, 1929.

У 1951 р. роман був перевиданий у перекладі Романа Миколайовича Шерещенка (нар. 1927 р.), котрий працював у галузі художнього перекладу з французької, польської та ін. мов. У виданні використано малюнки Едуарда Ріу (Édouard Riou) – французького художника, учня Шарля-Франсуа Добіньї та Гюстава Доре, ілюстратора більшості романів Ж. Верна.

Верн Ж, Діти капітана Гранта / пер. з фр. за ред. Р. Шерещенка. - Київ : Молодь, 1951.

Роберт і Мері Грант привітались у море.

Яхта сміливо йшла своєю дорогою.

Ілюстрації Е. Ріу до видання «Діти капітана Гранта» (Київ, 1951)

Науково-фантастичний пригодницький роман *«Двадцять тисяч льє під водою»* (фр. *Vingt mille lieues sous les mers*), написаний у 1869-1870 рр., розповідає про французького професора зоології П'єра Аронакса, котрий разом із друзями потрапляє на борт підводного човна «Наутилус», яким керує загадковий капітан Немо.

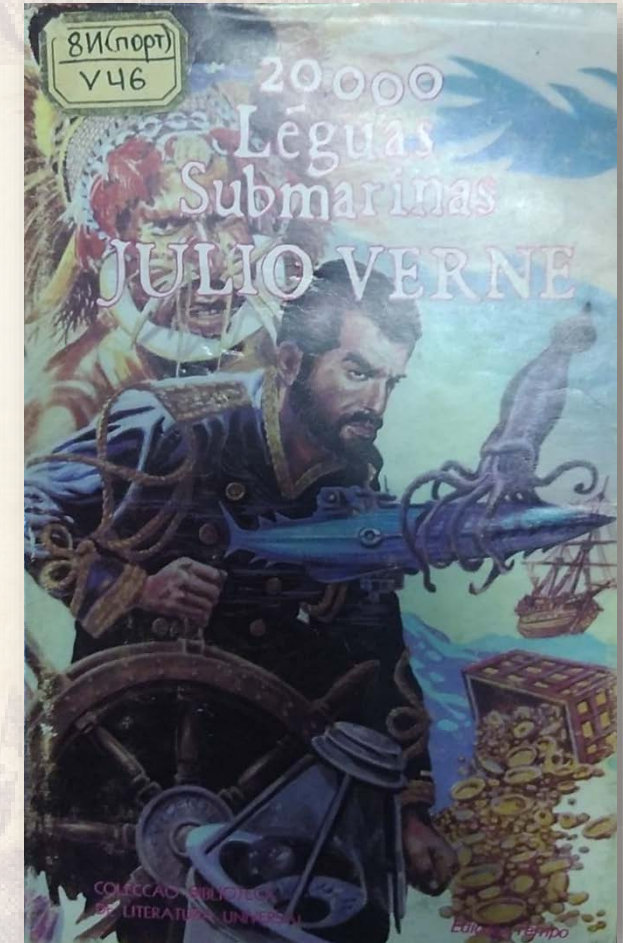
Попри поширене уявлення, Ж. Верн не придумав підводний човен. На той час підводні човни вже існували та навіть застосовувалися в бойових діях.

У Науковій бібліотеці зберігаються видання перекладів українською та португальською мовами. Двадцять тисяч льє – це понад 80 тисяч кілометрів, тому харківський «Пролетарій» у 1928 р. видав роман під назвою «Вісімдесят тисяч кілометрів під водою» у перекладі українського письменника, поета, редактора та перекладача Олексія Петровича Варавви (1882-1967).

Португальською мовою книга видана в 1986 р. у видавництві «Edições Tempo» зі схвалення Національного інституту книги та інформації (INALD).

Верн Ж, Вісімдесят тисяч кілометрів під водою ; з 31 мал. / пер. О. Варавви. - Харків : «Пролетарій», 1928.

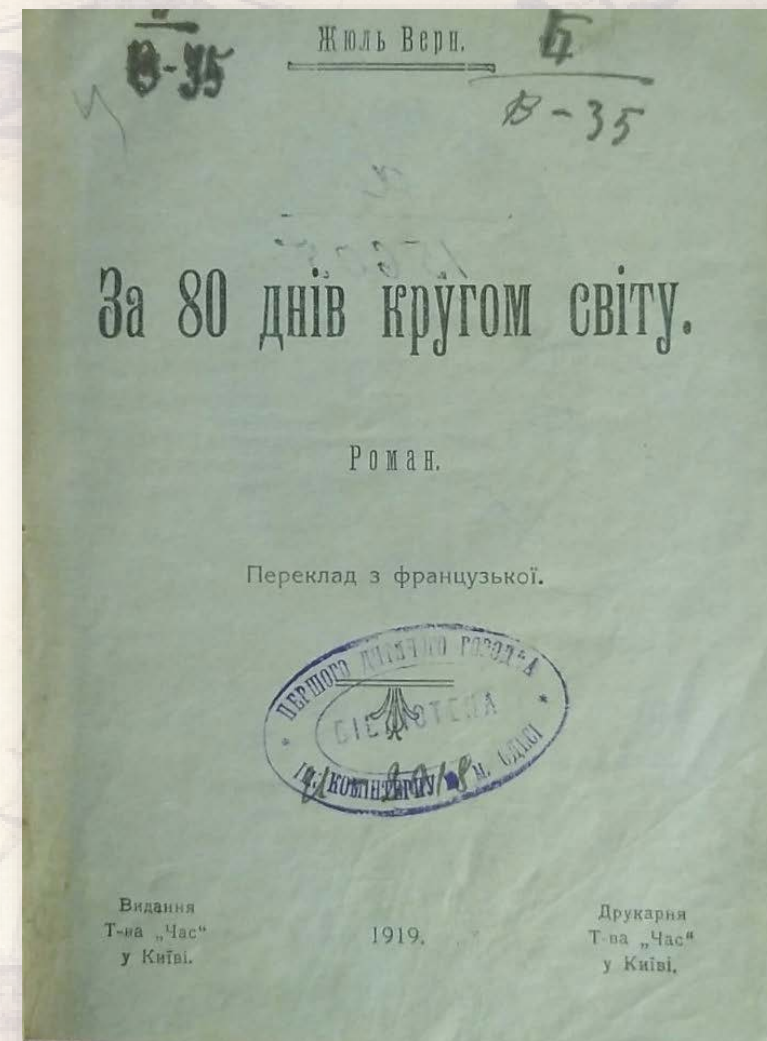

Verne J. 20000 léguas submarinas.- S. l. : Edições Tempo : INALD, 1986.

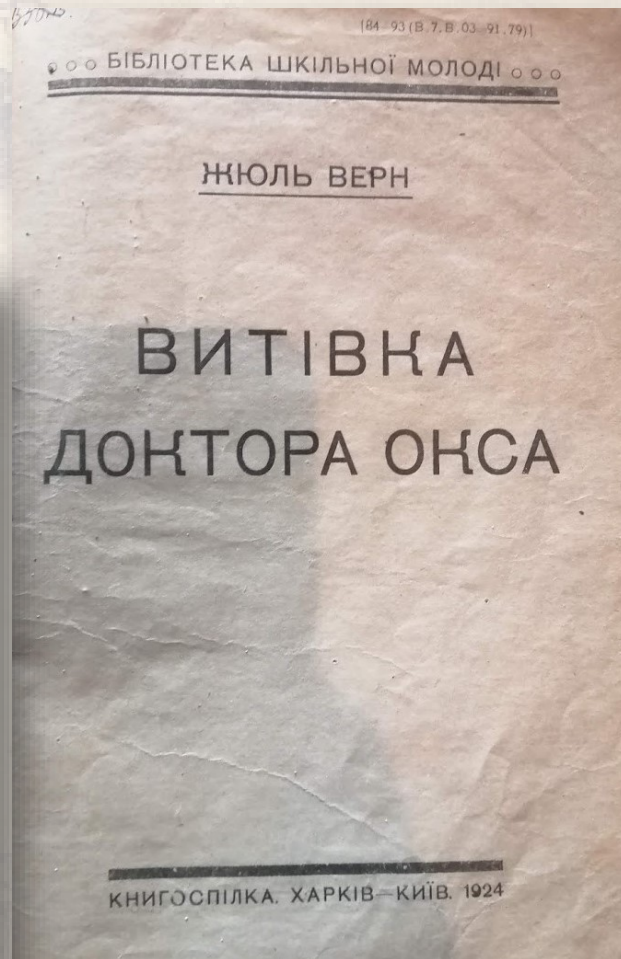
Пригодницький роман Ж. Верна *«Навколо світу за вісімдесят днів»* (фр. *«Le Tour du monde en quatre-vingts jours»*) вперше опубліковано у 1873 р. У творі описується кругосвітня подорож англійця Філеаса Фогга та його слуги Жана Паспарту, приводом до якої послужило пари. Роман засновано на реальній подорожі американця Джорджа Френсиса Трейна (George Francis Train).

Українською мовою роман Ж. Верна надруковано 1919 р. в Києві в типографії «Час» під назвою *«За 80 днів кругом світу»*. Навіть у революційні часи літератори знаходили можливість перекладати українською мовою бестселери світової літератури.

Цікавими є примітки перекладача в книзі, за якими можна прослідкувати вартість грошових одиниць світу у порівнянні з українськими. Наприклад, на той час один англійський фунт стерлінгів дорівнював близько 10 карбованцям або 19 гривням, а гіней – 20 гривням тощо.

Верн Ж. За 80 днів кругом світу: роман / пер. з фр. - Київ: т-во «Час», 1919.

У гумористичному оповіданні *«Фантазії доктора Окса»* (фр. *Une fantaisie du Docteur Ox*), вперше опублікованому в 1874 р., йдеться про штучне освітлення та насичення міст, вулиць і будівель киснем. Задум повісті був підказаний Ж. Верну експериментами, що проводилися в ті роки французькими хіміками і фізіологами – вони вивчали вплив кисню на людей і тварин. Імена доктора Окса та його препаратора Ігена разом становлять слово «оксиген», що означає «кисень».

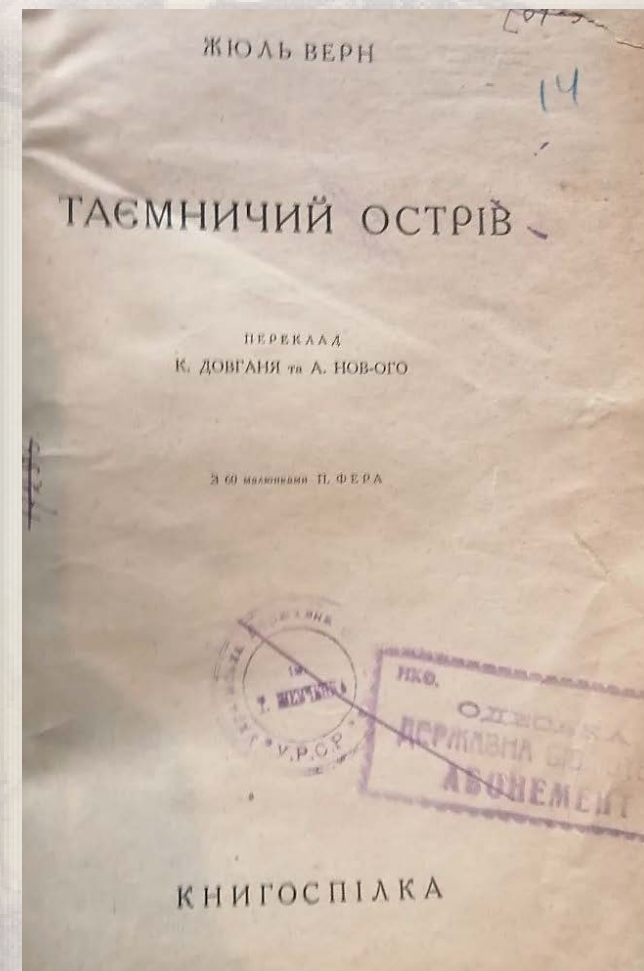
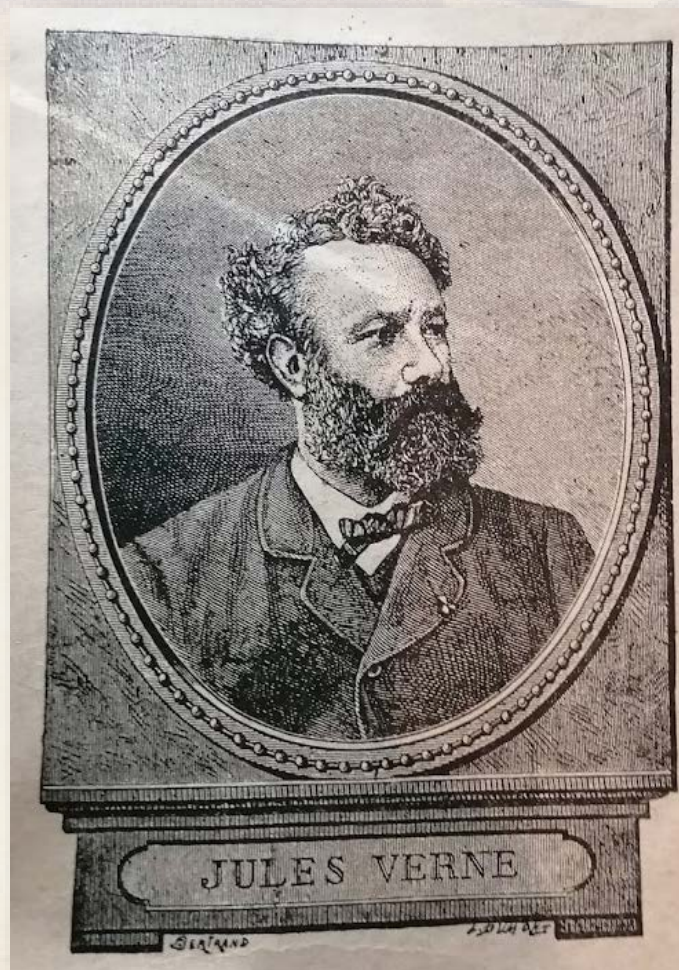
Український переклад під назвою *«Витівка доктора Окса»* вийшов у видавництві «Книгоспілка» у 1924 р.

Верн Ж. Витівки доктора Окса. – Харків, Київ : Книгоспілка, 1924. – (Біб-ка шкільної молоді).

Науково-фантастичний пригодницький роман-робінзонада Ж. Верна **«Тіємничий острів»** (фр. *L'Île mystérieuse*) – заключний роман трилогії, куди входять також романи «Діти капітана Гранта», «Двадцять тисяч льє під водою». Роман описує життя п'ятьох північноамериканців на безлюдному острові в Тихому океані.

У видавництві «Книгоспілка» у 1929 р. роман «Тіємничий острів» вийшов у перекладі К. Довганя та А. Нов-ого.

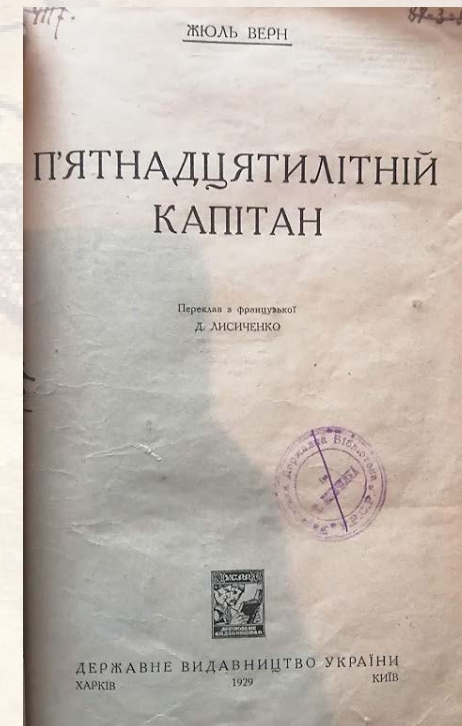
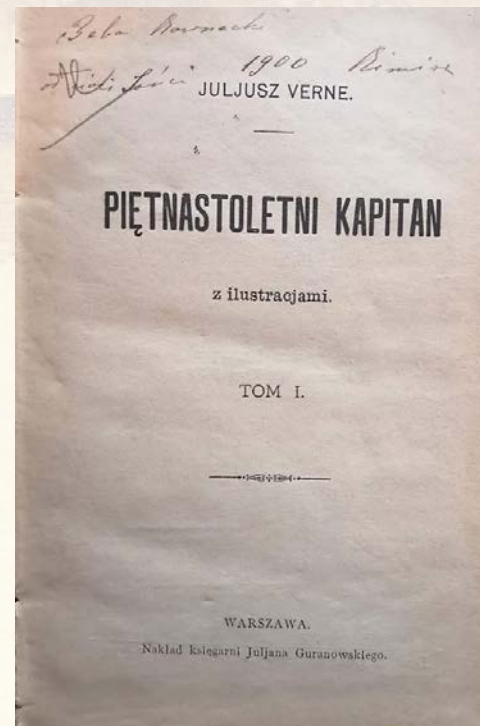
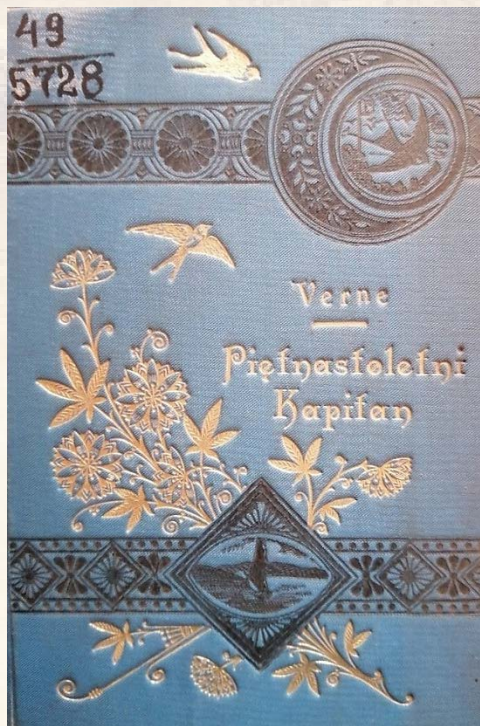
Костянтин Андрійович Довгань (1892/1902-1937) - український книгознавець, літературний критик, бібліограф.

Верн Ж. Тіємничий острів / пер. К. Довганя та А. Нов-ого ; з 60 мал. П. Фера. – [Харків, Київ] : Книгоспілка, [1929].

Пригодницький роман «П'ятнадцятирічний капітан» (фр. *Un capitaine de quinze ans*) Ж. Верн присвятив синові Мішелю. Вперше роман опубліковано в 1878 р. у серії «Незвичайні подорожі».

Польською мовою вперше роман з'явився окремими розділами в журналі «Друг дітей» («Przyjaciel Dzieci») у 1878-1879 рр., а окремою книгою вийшов у 1895 р. Перший польський переклад здійснила Йоанна Малгожата Белейовська (Joanna Małgorzata Belejowska, 1820-1904) – польська письменниця та перекладачка з французької, англійської та німецької мов. Вона перекладала твори, особливо призначені для молоді.

Verne J. Piętnastoletni kapitan : z il. – Warszawa : nakład księgarni Juljana Guranowskiego, 1895. – T. 1.

Верн Ж. П'ятнадцятилітній капітан / пер. з фр. Д. Лисиченко. – Харків, Київ : ДВУ, 1929.

У харківсько-київській філії «ДВУ» у 1929 р. з'явився перший переклад роману «П'ятнадцятилітній капітан», який здійснив Дмитро Лисиченко (1887 – після 1930) – один із лідерів українського культурного руху в Катеринославі та член «Просвіти», журналіст, бібліограф, видавець і дослідник української видавничої діяльності, преси та книготоргівлі на Катеринослащині, перекладач англійської та французької літератури, історик української преси.

Авторство роману-антиутопії *«П'ятсот мільйонів Безуми»* (франц. «*Les Cinq Cents Millions de la Béguim*») належить перу Ж, Верна та Андре Лорі (справжнє ім'я Жан-Франсуа Паскаль Груссе (фр. *Jean-François Paschal Grousset*); 1845-1909). Вперше роман надруковано в 1879 р.

Жан-Франсуа Паскаль Груссе

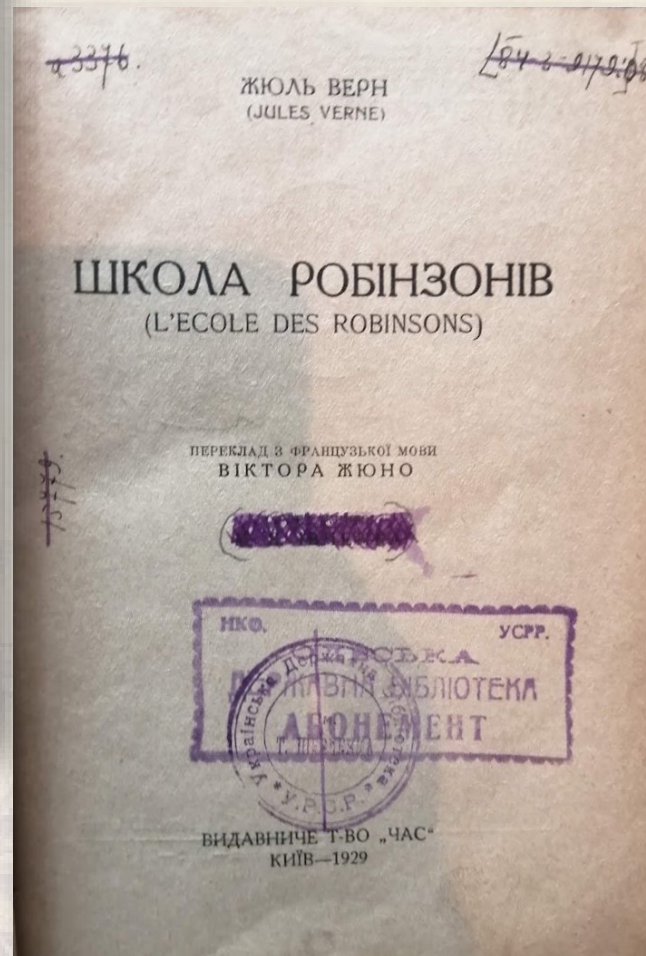
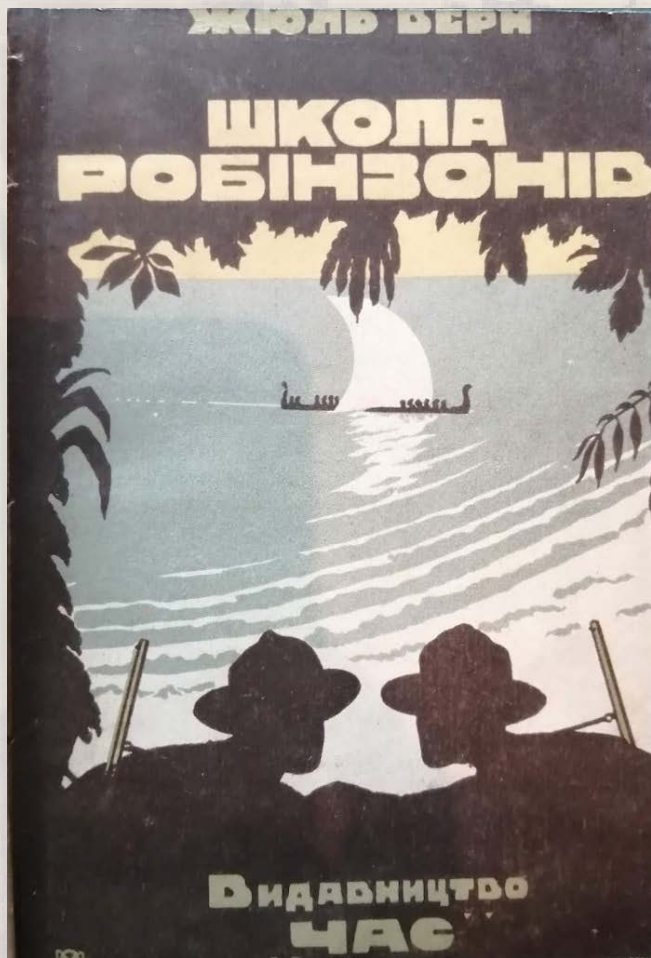
https://fr.wikipedia.org/wiki/Paschal_Grousset

Зображення з відкритих джерел

У 1928 р. київське видавництво «Сяйво» надрукувало роман «500 Безуминих мільйонів» українською мовою. Редакція та вступна стаття українського бібліографа, бібліотекознавця, книгознавця та літературознавця Юрія Олексійовича Меженка (1892-1969). Переклад з французької здійснила українська поетеса та перекладачка Тамара Бутович (1882–?).

Верн Ж, 500 Безуминих мільйонів : роман / ред. та вступ. ст. Юр. Меженка ; пер. з фр. Тамари Бутович. — Київ : Сяйво, 1928.

«Школа Робінзонів» (фр. *L'École des Robinsons*) – пригодницький роман Ж. Верна, опублікований у 1882 р. На відміну від звичних йому пригодницьких романів, ця книга є більше романом-жартом, близьким за своїм стилем та задумом до пародії. Це цікава історія про молодого багатія Годфрея Моргана, який побажав перед весіллям здійснити незвичайну морську подорож і потрапив на безлюдний острів.

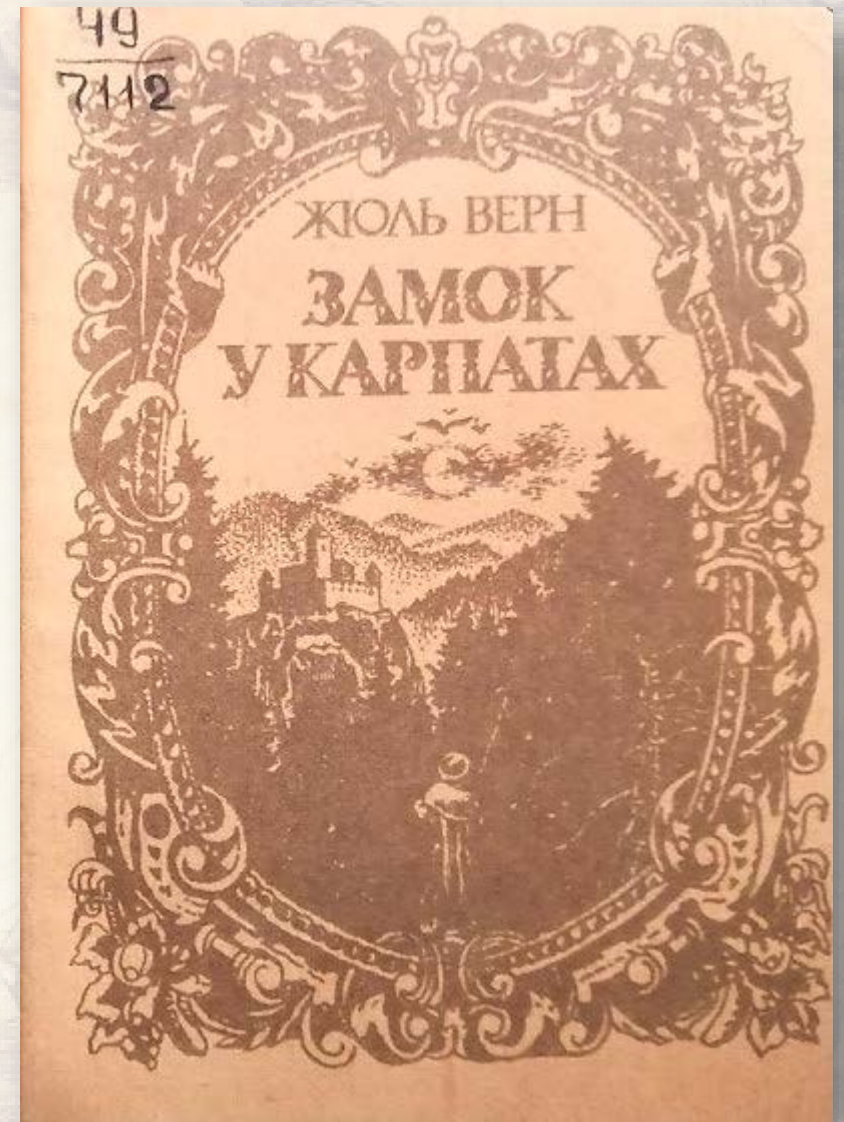
У 1929 р. київським видавництвом «Час» було видано роман Ж. Верна у перекладі Віктора Люсьєновича Жюно (1882 – після 1931). Обкладинка роботи Михайла Орлова. Книга вийшла накладом 4110 примірників.

Верн Ж, Школа Робінзонів (L'ecole des Robinsons) / пер. з фр. мови Віктора Жюно ; за ред. М. Я. Івченка. – Київ : Час, 1929.

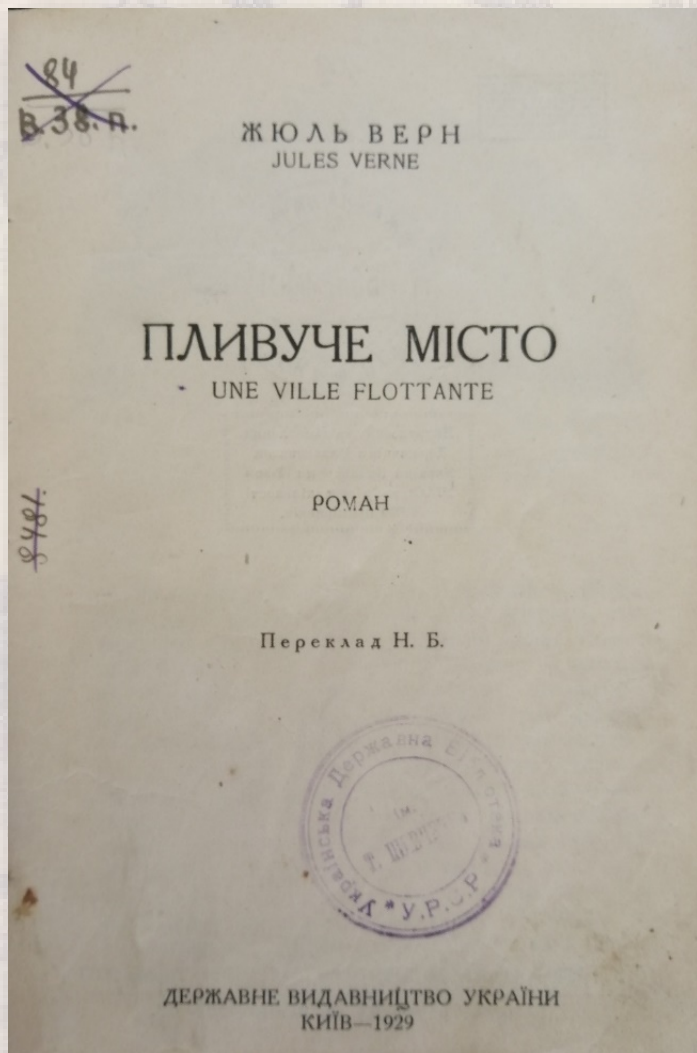
Швір Ж, Верна «*Замок у Карпатах*» (фр. *Le Château des Carpathes*) являє собою суміш фентезі, фантастики, жахів та готичного роману. Вперше опублікований у 1892 р. Книга розповідає про таємничі події, що відбувалися в закарпатській околиці Залісся, про «духів», які оселилися в безлюдному середньовічному замку, про трагічну історію кохання князя Рудольфа Горца та італійської співачки Стілі.

Українською мовою вперше роман опубліковано в 1934 р. у Львові. У Науковій бібліотеці зберігається пізніше перевидання, що вийшло в перші роки незалежності України у львівському видавництві «Світ» у 1992 р. Книга вийшла за редакцією Л. Л. Кириєнко. Оформлення та художнє редагування О. М. Козака.

Книга зачаровує образним і деталізованим стилем опису природи, побуту прикарпатських сіл та своїми легендами.

*Верн Ж, Замок у Карпатах / ред. Л. Л. Кириєнко ;
оформ. та худ. ред. О. М. Козак, – Львів : Світ,
1992.*

Пригодницький науково-фантастичний роман Ж. Верна *«Плавучий острів»* (фр. *L'Île à hélice*) вперше надруковано у 1895 р. Роман розповідає про гігантський острів-корабель «Стандарт-Айленд», із цілим містом на ньому, який спорудили американські мільярдери. На острові пасажирам надані всілякі блага цивілізації, в тому числі й фантастичні: телеграф, телефон, фототелеграф (прообраз факса), телефот. Однак мрія про багате і безтурботне плавання не здійснилася. Врешті «Стандарт-Айленд» тоне, а його жителі в останній момент рятуються в Новій Зеландії.

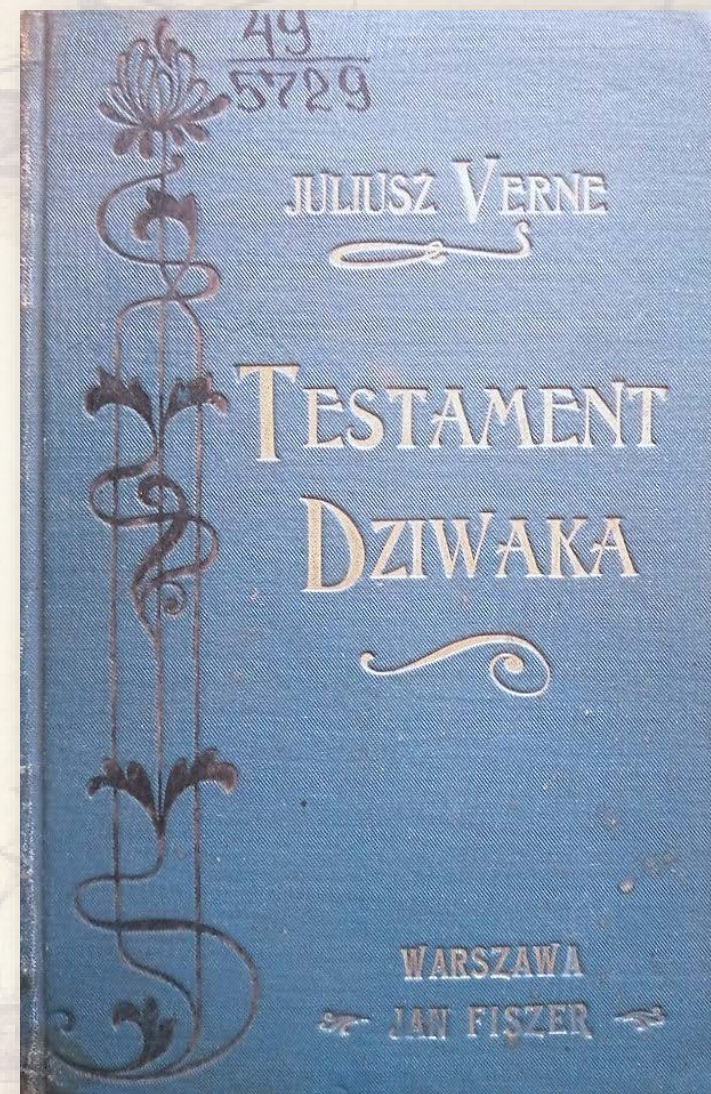
Роман містить найдокладніші описи архіпелагів Тихого океану. Ж. Верн постійно консультувався зі своїм братом-мореплавцем Полем, щоб уникнути помилок при гідрографічних описах і технічних розрахунках.

Українською мовою перекладено і видано роман у 1929 р. Державним видавництвом України під назвою «Плавуче місто» без зазначення перекладача (ініціали Н. Б.).

Верн Ж, Пливуче місто : Un eville flottante : роман / пер. Н. Б. - Київ : ДВУ, 1929.

«Заповіт дивака» (фр. *Le Testament d'un excentrique*, 1899) – двотомний роман Ж. Верна із циклу «Незвичайні подорожі». Не встигнувши начудити за життя, чиказький комерсант У. Дж. Гінпербон вирішив відігратися після смерті. Свої 60 мільйонів він заповів одному з колег по «Клубу диваків», поставивши умову – зіграти у гру, полем якої були території штатів США. Жереб взяти участь упав на 6 гравців – моряка, касирку, журналіста, лихваря, художника та боксера. Всі вони – люди з характером, свого не прогавають, можуть і поштовхатися у разі потреби. А тут ще в справу втручається сьомий конкурент...

Перший польський переклад роману з'явився в 1900 р. у польськомовній газеті «*Dziennik Chicagoski*», що друкувалася в Чикаго. Окремою книгою роман польською мовою видано 1902 р. у перекладі Міхаліни Данішевської (*Michalina Daniszewska*; 1863-1903) – польської художниці, письменниці й перекладачки. Вона переклала польською три романи Ж. Верна: «Острів чудес» (переклад 1895 р.), «Крижаний сфінкс» (переклад 1898 р.) і «Заповіт дивака» (переклад 1900 р.).

Verne J. Testament Dziwaka / przekł. M. D. – Warszawa : nakładem Jana Fiszera, 1901.

На перекладачів художніх творів як на митців покладена величезна роль. Французький письменник, есеїст, літературний критик і філософ Моріс Бланшо (Maurice Blanchot; 1907-2003), розмірковуючи над проблемою перекладу в есе «Про переклад», писав: «Чи усвідомлюємо ми, чим зобов'язані перекладачам, а ще більше – перекладу? Не впевнений. Але коли ми вдячні людям, які відважно не відступали перед загадкою, яку являє собою завдання перекладу, коли ми на відстані вітаємо їх як непомітних майстрів нашої культури, ідучи за ними й підкоряючись їхній наполегливості, наша вдячність залишається непочутою, навіть дещо зарозумілою й водночас запобігливою, оскільки ми ніколи не підносимося до того, щоб нагородити їх справжнім визнанням... Перекладач – це письменник неповторної оригінальності, причому саме в тому, що, здається, на неї і не претендує. Він – таємний володар мовних відмінностей. Але його завдання – не стерти їх, а використати, щоб різкими або витонченими зрушеннями відтворити в рідній мові наявність того, що у своїй первісній відміні мав оригінал...»

Понад 90% творів світового письменства ми читаємо у перекладах, тому важко переоцінити роль художнього перекладу літературних творів в обміні думками між різними народами і культурами. Перекладні твори збагачують не лише національну культуру, а й загальну скарбницю світового мистецтва.

[При використанні матеріалів посилання на офіційний сайт Наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова є обов'язковим!](#)